

8 / VI / 1982

EL LLENGUATGE

Recentment

No tots els mots han tingut la mateixa capacitat per a la derivació, és a dir, per a la formació de nous mots amb els quals puguem expressar les diverses idees o nocions relacionades amb el seu significat. En molts casos, és clar, aquesta mateix significat no ho demana o no ho permet: no concebem, així, que sentim la necessitat de disposar d'un verb que expressi una acció relacionada amb el significat d'un adverbí com és ara *demà*. En canvi, un altre adverbí com *lluny* ha originat derivats de totes les categories gramaticals de mots amb contingut significatiu: els adjectius *llunyà* i *llunyeda* (tot i que *lluny* és també adjectiu), els substantius *llunya* i *al·lunyada* (que indiquen la qualitat de *llunyà*), el verb *al·lunyar* i el seu derivat *al·lunyament* (que n'expressa l'acció) i encara d'altres de secundaris. Notablement més productiu, *sovint* no ens ha donat sinó el verb *sovintegar*, bé que el seu significat demana un nom i un adjectiu, els quals, com que els necessitem, hem d'anar a cercar en una altra família de mots: *frequència* i *frequent*.

Una família de mots especialment deficitària és la de l'adjectiu *recent*, que ha originat sinó l'adverbí *recentment*, i de la qual, per tant, trobem a faltar el verb i el substantiu, tant més que no ens els dona cap altra família de mots amb un significat equivalent. Vet aquí, doncs, que tenim un parell de significats orfes de significant, que en un lloc o altre ens cal anar a cercar. Pel que fa al verb, la solució més adequada consisteix en diverses perifrasis amb el verb *fer*: *fer poc*, *fer poc temps*, *no fer gaire*, etc., d'acord amb les mateixes definicions del Diccionari de *recent* i *recentment*. Quant al nom, no n'hem sabut trobar cap que signifiqui, exactament, «qualitat de recent». Hi ha, únicament, *immediata* (no és el Fabra però sí a l'Enciclopèdia) i *proximitat*, que tene un valor més ampli, però que sembla que cobreix el que comentem. Efectivament, tant *immediat* com *pròxim* signifiquen «no distant o separat en el temps o en l'espai», i encara que generalment entenem «en el temps que ha de venir», és evident que aquesta definició (que, exactament, és la que el Fabra dona de *immediat*) inclou també «el temps passat». Malgrat doncs, l'ambivalència i la idea de futur a que solem associar aquests noms, semblen realment els únics disponibles, encara que sovint, com en molts d'altres casos, el problema es resol amb l'ús d'una frase verbal.

Albert Jané